

บทคัดย่อ

หัวข้อการศึกษา แนวทางในการดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินกรณีการรับเรื่องร้องเรียนการกระทำ
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ผู้ศึกษา นางสาวชาลิณี ถนัดงาน

รายงานการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการของสำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามมาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่การดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินกรณีการรับเรื่องร้องเรียนการกระทำขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มี ๒ ลักษณะ คือ การดำเนินการตามมาตรา ๒๓ (๒)
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินมี
หน้าที่และอำนาจมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จนถึงปัจจุบัน กับการดำเนินการ
ตามมาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ
ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นเรื่องที่มาตรา ๒๑๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
ได้บัญญัติให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมี
คำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แต่บุคคลนั้นจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน
ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ
ศาลรัฐธรรมนูญ การดำเนินการในลักษณะนี้ส่งผลให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีบทบาทหน้าที่ในการกลั่นกรองคำร้องของ
บุคคลก่อนฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญ อันถือเป็นหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ต้องดำเนินการตาม
กฎหมายอื่นเป็นครั้งแรก

จากการศึกษาพบว่า หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ และ
มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ แตกต่าง
จากการดำเนินการตามมาตรา ๒๓ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐
ทั้งวัตถุประสงค์ในการพิจารณา ขอบเขตของหน่วยงานที่ถูกร้องเรียน เงื่อนไขในการรับคำร้องไว้พิจารณา ตลอดจนระยะเวลา
ในการดำเนินการ ดังนั้น เพื่อรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินข้างต้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควร
กำหนดแนวทางหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ในการรับคำร้องของบุคคลกรณีถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพให้
ชัดเจนเพื่อประโยชน์ต่อผู้ร้องเรียนและประชาชนที่ประสงค์จะยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินก่อนฟ้องคดีต่อศาล
รัฐธรรมนูญ อาทิ กำหนดวันที่รับคำร้องจากผู้ร้องสำหรับการนับระยะเวลาในการดำเนินการ เสนอให้
การพิจารณาคำร้องของบุคคลกรณีถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพเป็นการปรึกษาหารือร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดิน
เป็นต้น รวมถึงดำเนินการร่วมกับสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเพื่อจัดระบบหรือเชื่อมฐานข้อมูลสำหรับตรวจสอบคำร้อง
ก่อนศาลรัฐธรรมนูญรับไว้พิจารณา หรือจัดให้มีการหารือเพื่อกำหนดให้มีการขยายระยะเวลาในการดำเนินการของ
ผู้ตรวจการแผ่นดิน หากไม่สามารถยื่นคำร้องภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้อง เป็นต้น

Abstract

Title: “Guidelines for the operation of the Thai Ombudsman to receive complaints regarding acts, being contrary to or inconsistent with the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017)”

By: Miss Chalinee Thanadngan

This study aims to propose the guidelines for the Office of the Ombudsman of Thailand to proceed in compliance with the provision of the Organic Act on Procedures of the Constitutional Court B.E. 2561 (2018) - Section 46, 47 and 48

The execution of the Thai Ombudsman to handle complaints regarding actions with the question of constitutionality, under the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017), can take place in two ways. First, the proceedings under Section 23 (2) of the Organic Act on the Ombudsman, B.E. 2560 (2017), which has been the key role of the Thai Ombudsman since they were under the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2540 (1997). Second, the proceedings under Section 48, Section 48 and Section 47 of the Organic Act on the Procedure of the Constitutional Court, B.E. 2561 (2018), which is subject to Section 213 of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017), stipulating that a person, whose rights or liberties guaranteed by the Constitution are violated, has the right to submit a petition to the Constitutional Court for a decision on whether such act is contrary to or inconsistent with the Constitution, according to the rules, procedures, and conditions, prescribed by the Organic Act on Procedures of the Constitutional Court. Under this provision of the constitution, the Thai Ombudsman have duty to scrutinize the petition, prior to bringing the case to the Constitutional Court. This is the first time for the Thai Ombudsman to perform their duty under other laws.

The study revealed that the rules, procedures, and conditions, prescribed in Section 46, 47 and 48 of the Organic Act on Procedures of the Constitutional Court B.E. 2561 (2018) were different from the proceedings under Section 23 (2) of the Organic Act on the Ombudsman, B.E. 2560 (2017), in terms of objects in consideration, the scope of jurisdiction over the complained agencies, conditions for accepting petition, and the duration of the operation. Therefore, in order to accommodate to the abovementioned duties of the Thai Ombudsman, the Office of the Ombudsman should draw up practical guideline or clear procedures for the officer to accept the petition of persons, who wish to file the petition to the Ombudsman before bringing cases to the Constitutional Court. The guideline should include the date of receiving the petition for the purpose of counting the duration of the operation. The Thai Ombudsman should hold a joint consultation to determine a petition of person, whose rights and freedoms was violated. The close cooperation between the Thai Ombudsman and the Constitutional court should be encouraged to set up the mutual data base for checking the petition before acceptance of the Constitutional Court, and to hold the joint meeting to consider the extension of the operation period of the Ombudsman, in case that they fail to submit the petition within 60 days from the date of receiving the petition from the petitioner, etc.